ÇUKUROVA ARAŞTIRMALARI

E-ISSN: 2458-7559

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.29228/cukar.49444>

Doğaner, A. (2021). Osmaniye'li bir kültür insanı: Veli Aba. *Çukurova Araştırmaları*, 7(1), 105-118.

CİLT 7, SAYI 1, BAHAR 2021, s. 105-118

OSMANİYELİ BİR KÜLTÜR İNSANI: VELİ ABA¹

Ali DOĞANER²

Öz

Veli Aba, 30.07.1957 tarihinde Konya'nın Kadınhanı ilçesine bağlı Saçıkara köyünde doğmuştur. İlkokul yıllarından başlayarak öğrenim hayatı boyunca kültür ve edebiyatla iç içe olmuştur. Bir süre imam-hatiplik yaptıktan sonra Kültür Bakanlığı kadrosuna geçmiş; Karaman, Balıkesir ve Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinde çeşitli kademelerde görev yapmıştır. 1996 yılında Osmaniye'nin il olmasıyla birlikte İl Kültür Müdürlüğü'nün kuruluş aşamasında ve teşkilatlanmasında önemli görevler üstlenmiştir. Yaptığı araştırmalarla, gerçekleştirdiği programlarla Osmaniye kültür hayatına önemli katkılar sunmuştur. Okumaya, öğrenmeye, araştırmaya olan tutkusuyla; taassuptan uzak duruşuyla; hoşgörülü, güler yüzlü, samimi oluşuyla; mücadeleci, paylaşımcı kişiliğiyle özellikle gençlere örnek olarak her yaştan insanın sevgi ve takdirini kazanmıştır. Araştırmacılara; kültür, sanat ve edebiyatla ilgilenenlere yardımları olmuştur. Halk kültürüne büyük önem veren Aba, eserlerini hazırlarken yazılı kaynaklar yanında sözlü kaynaklara da başvurmuştur. Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında derleme faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Eski yazıyı bilmesi, tarihi kaynakları da okuyup değerlendirebilmesini sağlamıştır. Kitap, kitap bölümü, makale, köşe yazısı olarak çok sayıda esere imza atmıştır. Ömrünün yaklaşık son dört yılını yakalandığı hastalıkla mücadele ederek geçiren ve 25.01.2015 tarihinde Osmaniye'de vefat eden Aba'nın üzerinde çalıştığı ya da yayıma hazır hâle getirdiği çok sayıda eserinin de olduğu görülmektedir. Veli Aba'nın hayat hikâyesi ve eserlerini konu ettiğimiz bu çalışmadaki bilgiler kendisiyle ilgili hatıra ve gözlemlerimizden; yakınları, arkadaşlarıyla yapılan görüşmelerden ve literatür taramasından elde edilmiştir. Tespit edilen bilgiler çeşitli başlıklar altında, kronolojik bir sıra takip edilerek verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmaniye, biyografi, Veli Aba, halk kültürü

A CULTURAL PERSON FROM OSMANIYE: VELİ ABA

Abstract

¹ Bu çalışmada; "2020 TR Dizin Dergi Değerlendirme Kriterleri"nin 8. maddesinde belirtilen araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, adoganer80@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4600-8350>

Article Info/ Makale Bilgisi

Received/Geliş: 15.02.2021

Accepted/Kabul: 22.02.2021

Published/Yayın: 25.03.2021

Veli Aba was born on 30.07.1957 in Saçıkara village of Konya's Kadınhanı district. Starting from his primary school years, he has been intertwined with culture and literature throughout his education. After being an imam for a while, he was appointed as a staff of the Ministry of culture; he worked at various levels in the provincial directorates of Culture and Tourism of Karaman, Balıkesir, and Osmaniye. Since Osmaniye became a province in 1996, he has undertaken essential roles in the Provincial Directorate of Culture's establishment and organization. He has made significant contributions to the cultural life of Osmaniye with his researches and programs. He has gained the love and appreciation of people of all ages with his passion for reading, learning, research; his stance away from bigotry; his tolerant, friendly, sincere; his combative, sharing personality, especially for young people. He has helped researchers and those interested in culture, art, and literature. Placing great importance on folk culture, Aba, while preparing his works, used oral sources and written sources. He has carried out compilation activities both in Turkey and abroad. Knowing the old script enabled him to read and evaluate historical sources. He has written many works as a book, book chapter, article, and column. Aba, who spent the last four years of his life fighting the disease he contracted and died in Osmaniye on 25.01.2015, also has many works that he worked on or prepared for publication. The information in this study, in which we present the life story and works of Veli Aba, is from our memories and observations about him; It was also obtained from interviews with relatives, friends, and literature review. The information identified is given under various headings, following a chronological order.

Keywords: *Osmaniye, biography, Veli Aba, folk culture*

GİRİŞ

Türkçe karşılığı öz geçmiş, yaşam öyküsü olan biyografiler; konu edilen kişinin öğrenim hayatı, yaşadığı kültür ortamı, fikirlerinin ortaya çıkma nedenleri, başarı ve başarısızlık hikâyeleri gibi pek çok konuyu içeren bir yazı türü olma özelliği taşır. Okuyucu bu tür aracılığıyla kendi dışındaki insanlar hakkında bilgi sahibi olurken, konu edilen kişiyle kendi arasındaki benzerlik ve farklılıkları da görür. Dolayısıyla bir taraftan başka birini tanıırken diğer taraftan da kendisini değerlendirir, çeşitli özelliklerinin farkına varır.

Biyografi yazarının dünya görüşü, kişi ve olaylara bakış açısı, çalıştığı uzmanlık alanı gibi etmenler eseri üzerinde etkili olacaktır. Bu doğrultuda; biyografi yazmaya karar verecek, biyografisini yazacağı kişiyi belirleyecek, bu kişinin hayatının belli noktaları üzerinde duracak, bazı yönlerine ise eserinde hiç değinmeyecektir.

Bu makalenin yazımına karar vermede; Veli Aba ile aynı yerde yaşamış olmamızın getirdiği avantajla kültürle ilgili çalışmalarda iş birliği yapmamız, özverili yaklaşımıyla çeşitli verilere ulaşmamız, eserlerinin çalışma alanımız olan halk bilimiyle ilgili olması gibi nedenler etkili olmuştur. Tespit ve değerlendirmelerimizde sözlü kaynaklarla yaptığımız görüşmeler, yazılı kaynaklara geçen ifade ve bilgiler de belirleyici olmuştur.

Bu çalışmada kültür insanı olarak nitelendirilebilecek Veli Aba'nın hayatı ana hatlarıyla verilmiş ve yazdığı eserleri, açıklayıcı bilgilerle tanıtılmıştır.

1. Hayatı

I. Doğumu ve ilkokul, ortaokul, lise yılları

Saçıkara Yörüklerinden olan Veli Aba'nın babasının adı Hüseyin, annesinin adı Hatice'dir. Babası, 1915 yılında Toprakkale'de doğmuştur. 1937 yılında Kadirli'nin Akmaşat köyüne iskân edildilerse de konargöçer yaşam biçimini bir süre daha devam ettirirler. 1948 yılında Konya'nın Kadınhanı ilçesine bağlı Saçıkara köyüne yerleşirler (Aba, 2006: 136). Veli Aba, 30.07.1957 tarihinde bu köyde doğar. Kendisine, dedesinin adını koyarlar. Ailesi, 1959 yılında Çukurova'ya gelerek Toprakkale ilçesine yerleşir. Nüfus kütüğünde bu ilçeye kayıtlıdır.

İlkokulu Osmaniye-Toprakkale Dağıstan İlkokulunda bitirir. Ortaokulu Osmaniye’de İmam Hatip Okulunda okur (1969-1972).

Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde dört yıl yatılı okur. Bu Benim Hikâyem adlı eserinde (s.8) lise yıllarını “Hayatımın kültür dokusu orada gelişti, onun için de kendimi ruhen Maraşlı olarak hissederim.” cümleleriyle anlatan ABA, kültürel faaliyetler içinde olan çeşitli dernek ve vakıfları takip eder. Bu sayede; Cahit Zarifoğlu, Alâeddin Özdenören, Mehmet Akif İnan, A. Erdem Bayazıt ve Necip Fazıl Kısakürek’i tanır.

Kahramanmaraş genelinde yapılan makale ve hutbe yazma yarışmasında birinci olur. Liseye başladığı yıllarda İstanbul’da Yüksek İslam Enstitüsü’nün çıkardığı “Hedef” adlı aylık çıkan bir gazetenin il temsilciliğini üstlenir. Kahramanmaraş’ta yayımlanan Işık gazetesinde haftada bir gün çıkan Kültür, Sanat ve Edebiyat Sayfası’nda yazı ve şiirleri yayımlanır (Bu Benim Hikâyem, s.13).

Lise yıllarında spora da merak sarar. Bir arkadaşıyla, güreş kursuna kayıt olur ve iki yıl güreşle ilgilenir (Bu Benim Hikâyem, s.17).

Liseyi bitirdiği yıl girdikleri sınavda on sekiz kişilik sınıfın tamamı üniversiteyi kazanır. Bu arada, yatılı okuduğundan bire bir buçuk mecburi hizmetle yükümlüdür ve diplomayı aldığı 30.06.1976 tarihinde, mecburi hizmeti de başlamış olur (Bu Benim Hikâyem, s.14).

II. Ankara’da üniversite ve memuriyet yılları (1976-1980)

Veli ABA, liseden mezun olduğu yıl üniversiteye başlar. 20.09.1976 tarihinde başladığı Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yönetim Bilimleri Fakültesi, Sosyal Politika Bölümünden 1980 yılında mezun olur.

Üniversite eğitimi devam ederken 1977 yılında üniversite sınavlarına tekrar girer ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini de kazanır. Burada bir yıl okuduktan sonra resmî olarak iki üniversiteye aynı anda devam edilemediğinden birisini bırakmak zorunda kalır. Yönetici olmak istediğinden ilahiyat fakültesini bırakır.

Üniversitede okurken, mecburi hizmet yükümlülüğünün olması ve ekonomik gerekçelerle çalışma hayatının da içinde olur. Ankara’da birkaç ay Diyanet İşleri Başkanlığının Olgunlaştırma Daire Başkanlığı ve Personel Daire Başkanlığında Kur’an kursu hocalarını yetiştirme bölümünde ve tayin, terfi bürolarında çalışır. Ardından Derleme ve Yayın Müdürlüğüne memur olarak geçiş yapar ve buranın muhasebe servisinde üç yıl çalışır. Başkanın ekibiyle hareket etmediği için Kütahya’nın Gediz ilçesine, depremde yıkılmış olan bir camiye imam olarak sürgün edilir (Bu Benim Hikâyem, s. 15-21). Veli ABA bu yılları şöyle anlatır: “Kış mevsimi, Kütahya-Gediz Hacı Recep Camii İmam Hatibi olarak atanmışım. Cami; depremde yıkılmış, halk arasında ‘Kurşunlu Camii’ diyorlar. Altı yedi ay kadar orada kaldım. Tabii ki izin, rapor kullandım. Genelde Ankara’daydım, okula gidiyordum. Müftünün ayrılmamam konusundaki ısrarına rağmen istifamı vererek ayrıldım” (Bu Benim Hikâyem, s. 23).

İki yıllık ön lisans diplomasını aldıktan sonra Diyanet’e yeniden memur olmak için başvurur. Eski çalıştığı yere ataması yapılır. Ancak, bir hafta sonra Adana İl Müftülüğü emrine tayin edilir. Kendi ifadesiyle sürgün edilir (Bu Benim Hikâyem, s. 24).

1980 öncesinde ülkedeki siyasî cepheleşmeden fazlasıyla etkilenir. Yine de, kültürel çalışmalardan uzak kalmaz, Arapça kurslarına devam eder.

III. Kırmıtlı imam-hatipliği ve askerliği (1980-1985)

2 Eylül 1980’de Adana’nın ilçesi statüsünde olan Osmaniye’ye bağlı Kırmıtlı kasabasına imam olarak atanır. 5 yıl burada görev yapar. Gerek dinî içerikli gerekse farklı tür ve konularda kitaplar okuyarak kendini geliştirir. Köydeki gençlerin futbol maçlarında hakemlik yapar.

Köylüye vaazlar verir. Öğretmen açığı olan köy ortaokulunda ücretli öğretmen olarak İngilizce ve resim gibi derslere girer.

Kırmıtlı'da görev yaparken 1983 yılında askere gider. Askerliğini kısa dönem (dört ay) er olarak Burdur 59. Topçu Tugayında yapar. Bu süre içerisinde kitap okumayı sürdürür, arkadaşlarına satranç oynamayı öğretir.

Askerlik görevini tamamladıktan sonra, 1984 yılında (27 yaşında), Fadıma Gök ile evlenir. Talha (1986), Mustafa İkbâl (1988) adlarında oğulları; Hatice Şeyma (1989), Kübra Saniye (1994) adını verdikleri kızları olur.

İmamlık yaptığı yıllarda sanat ve edebiyata olan ilgisi devam eder. Bu yıllarını şöyle anlatır: “Bu arada Osmaniye’de ilk kez Merkez Ortaokulunun müsamere salonunda resim ve şiir sergisi açtık, sonra da orada sergilenen şiirleri ‘Bahrat’ adında bir kitapta topladık. Güneysu dergisinin ilk çıkış nüvesi ona dayanır.” (Bu Benim Hikâyem, s. 32).

Çalışmaları kaymakamın ilgisini çeker, onu kaymakamlık bünyesinde görevlendirmek ister. O yıllarda fakülte mezunu imam yoktur, birçok kurum müdürü de lise mezunudur (Bu Benim Hikâyem, s. 33).

IV. Osmaniye Gül Camii imam-hatipliği (1985-1997)

1985 yılında Osmaniye’de çalışmak için başvurusunu yapar. Osmaniye Gül Camiine ataması yapılır.

1992-1993 Eğitim-Öğretim yılında Anadolu Üniversitesi A.Ö.F. Sosyal Bilimler programına kayıt olur. Bunun yanında, kursları takip ederek 08.10.1993 tarihinde av tezkeresi alır.

V. Kültür müdürlüğü kadrosuna geçiş (1997)

24 Ekim 1996 gün ve 4200 sayılı kanun ile Osmaniye’nin il olmasıyla birlikte İl Kültür Müdürlüğü’nün kurulması gündeme gelir. Veli Aba’nın müdürlükte görev alma konusunda bir düşüncesi yoktur. O, 1997 yılında yurt dışı din görevlisi sınavlarına girer ve kazanır. Üniversite yıllarından tanıdığı Mustafa Cemiloğlu’na ve onun özgürlük davasına olan ilgisi nedeniyle Kırım’da görev yapmak ister. Osmaniye’nin sanat ve kültür insanlarından A. Neşet Dinçer, Salih Sefa Yazar, Yüksel Özden onu kültür müdürlüğüne başvurması konusunda ikna ederler. Bu arada Kırım’a görevlendirilmesi de yapılır. Kendisi için maddi ve manevi açıdan daha cazip olarak gördüğü yurt dışı görevlendirmesini iptal ettirir (Bu Benim Hikâyem, s. 44). Osmaniye Merkez Gül Camiinde İmam Hatip olarak görev yaparken kurum değiştirerek Kültür Bakanlığı kadrosuna geçer.

6 Mayıs 1997 tarihinde Karaman İl Kültür Müdürlüğüne müdür yardımcısı olarak ataması yapılır. Karaman’da göreve başlar başlamaz Osmaniye Kültür Müdürlüğüne “Kurucu İl Kültür Müdür Vekili” olarak görevlendirilir. Osmaniye İl Halk Kütüphanesinde müdürlük için birkaç oda ayrılır. Daha sonra Çiçek İş Hani’nda yeterli büyüklükte beş oda kiralanır. Masa, sandalye, dolap, yazı makinesi vs. daha sonra temin edilir.

Göreve başladıktan kısa bir süre sonra, 30 Haziran 1997’de, hükûmet değişikliği olur ve Kültür Bakanı değişir. Veli Aba’nın Osmaniye’deki geçici görevi sona erdirilir ve Karaman’a dönmesi istenir. Sonrasında da Balıkesir İl Kültür Müdürlüğüne bir ay süreyle geçici olarak görevlendirilir. Ardından, aynı yere daha alt bir kadrodan şef olarak ataması yapılır.

VI. Balıkesir Kültür Müdürlüğü (Aralık 1997-28.03.2003)

1997 yılının Aralık ayında Balıkesir’deki görevine başlar. 2003 yılına kadarki aşağı yukarı 6 yılı Balıkesir’de geçer. Üniversitede görev yapan arkadaşlarıyla aynı evde kalır. Üniversitede okuyan gençlerle ilgilenir. Şair Alâeddin Özdenören’in evinde edebiyat sohbetleri düzenlerler.

Balıkesir’de sosyal ve kültürel alanlardaki çalışmalarını sürdürür. İldeki yazarlar, üniversite hocaları ve öğrencileri ile dostluklar kurar. Tek eksiği ailesinden, akrabalarından ayrı kalmasıdır. Çocuklarının eğitim hayatları için ailesi Osmaniye’de kalmıştır. Aba, kendi ifadesiyle bu durumu şöyle anlatır: “Gövdem orada ama ruhum hep Osmaniye’de; çünkü bölünmüş bir aile olduk, hem de tam altı sene... Eşim, çocuklarım bir de yaşlı anamdan ayrı altı sene...” (Bu Benim Hikâyem, s. 51).

Balıkesir’de kaldığı yıllarda alan araştırması çalışmalarına devam eder. 2000 yılında Balıkesir’in Bigadiç ilçesi Kızılçukur köyünde derlemeler yapar (Aba, 2011a: 13).

VII. Osmaniye Kültür Müdürlüğü (28.03.2003-16.02.2013)

14.03.2003 tarihinde Balıkesir İl Kültür Müdürlüğünde şef olarak çalışırken Osmaniye Valiliği İl Kültür Müdürlüğüne müdür yardımcısı olarak ataması yapılan Veli Aba, 28.03.2003 tarihinde Osmaniye’deki görevine başlar. Emekli olacağı 16.02.2013 tarihine kadar 10 yıl süre ile bu görevini başarıyla yürütür.

Veli Aba, Osmaniye kültürünü araştıranların, kültürel programlar yapmak isteyenlerin yardım, bilgi ve fikir alabilecekleri sayılı kişilerdendir. Bilgi birikimi yanında çevresine duyarlı, iyiliksever biri olması bu durumun ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

2003 yılında, Osmaniye Valiliği tarafından kendisine “19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı’nın 84. yılı kutlamaları içinde yer alan ‘Amanos Dağları Gençlik Yürüyüşüne katılımı ve katkıları için” teşekkür belgesi verilmiştir.

12.05.2004 tarihli yazıda “Valilik Makamının 27.04.2004 tarih ve 178 sayılı onayları ile 15 Mayıs 2004 Cumartesi günü Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde, İlimiz merkez ve köylerindeki din görevlilerinin tarihi ören yerlerini gezmek, bilgi ve görgülerini artırmak amacıyla İl Müftülüğü tarafından Kastabala Ören Yeri ve Karatepe Aslantaş Müzesine düzenlenecek geziye rehberlik etmek amacıyla Müdür Yardımcısı Veli Aba...” görevlendirilmiştir.

İl Müftülüğü, Türkiye Diyanet Vakfı Osmaniye Şubesi Başkanlığı tarafından, 20-26 Nisan 2004 tarihinde Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde düzenlenen etkinliklere ilgi ve katkılarından dolayı kendisine teşekkür belgesi verilmiştir.

Kurumuna yazdığı izin dilekçesinde, 25.06.2004-04.07.2004 tarihleri arasındaki on günlük iznini Suudi Arabistan’da geçireceğini yazmıştır.

Osmaniye Valiliğince, 11.08.2004 tarihinde “Osmaniye Belediyesi tarafından her yıl geleneksel olarak düzenlenen Zorkun Yaylası 20. Çocuk Şenliğini yürütmek üzere oluşturulacak komitede” İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünü temsilen görevlendirilmiştir.

08-09 Ekim 2004 tarihlerinde gerçekleştirilen “Osmaniye 4. Yer Fıstığı Festivali”ne katkılarından dolayı kendisine Osmaniye ili 4. Yer Fıstığı Tertip Komitesi Başkanlığı tarafından teşekkür belgesi verilmiştir.

11.12.2004 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kendisine “Halk kültürümüzün derlenmesi, korunması, tanıtılması, arşivlenmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması görevini yerine getiren Bakanlığımız Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü araştırma ekibine gösterdiği” yakın ilgiden dolayı teşekkür belgesi verilmiştir.

10-13 Ocak 2005 tarihleri arasında Osmaniye Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünden kurban kesim elemanı yetiştirme/geliştirme kursu bitirme belgesi almıştır.

07-08 Mayıs 2005 tarihlerinde hafta sonu tatilini Suriye’de (Halep-Şam şehirleri) kullanmak için çalıştığı kurumdan izin talep etmiştir. Suriye’ye, gezip görmek amacıyla bir tur şirketi aracılığıyla gitmiştir.

13.12.2005 tarihinde T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığından “Amatör Balıkçı Belgesi” almıştır.

Osmaniye il merkezinde yayımlanmakta olan Topluma Yeni Bakış Gazetesi tarafından 8’incisi düzenlenen “Akdeniz’e Bakış, Ekmek Ödüllü Geleneksel Şiir Yarışması”na katılan eserlerin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulacak seçici kurulda, 10.05.2005 tarihinde görevlendirilmiştir.

02.07.2008 tarihinde, Osmaniye Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü tarafından verilen 100 saatlik İngilizce Kursuna katılarak sertifika almaya hak kazanmıştır.

19.09.2008-15.10.2008 tarihleri arasında, Suudi Arabistan’da kullanmak üzere toplam 26 gün izin almıştır.

23.11.2007 tarihinde, Osmaniye Belediye Başkanlığınca oluşturulacak Kent Konseyi’nde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünü temsilen görevlendirilmiştir. 09.06.2009 tarihinde Kent Konseyi’ne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünü temsilen katılmıştır.

23.07.2009 tarihinde Osmaniye Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünden Osmanlıca sertifikası almıştır.

2009 yılında Osmaniye genelinde, Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarını (SOKÜM) belirlemek amacıyla oluşturulan komisyonda görev almıştır. Bu çerçevede Osmaniye kültürüne katkıda bulunabilecek kişileri, düzenlediği toplantılarda bir araya getirmiştir.

Osmaniye Kent Müzesini oluşturma çalışmaları doğrultusunda Osmaniye Belediyesi ve Osmaniye Kent Konseyi iş birliği ile başlatılan çalışmalar kapsamında, 31.07.2010-04.08.2010 tarihleri arasında Bursa, Ankara ve İstanbul’daki müzelerde inceleme yapmak üzere oluşturulan komisyonda İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünü temsilen yer almıştır. Komisyon üyeleri Beypazarı, Bursa ve İstanbul’da incelemeler yapmış ve bir rapor hazırlamışlardır.

Kurumuna yazdığı dilekçede 16.08.2010-14.09.2010 tarihleri arasında kullanacağı otuz günlük yıllık iznini yurt dışında geçirmeyi talep etmiştir. Bakanlık onayı, çalıştığı kuruma geç ulaştığından iznini yurt içinde kullanmak zorunda kalmıştır. 25.07.2011-02.09.2011 tarihleri arasında iznini Suudi Arabistan’da kullanabilmiştir.

2012 yılında, Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Osmaniye Kültür Envanteri” çalışmalarına katılmıştır.

VIII. Hastalığı ve vefatı

Sağlık sorunları başlayan Veli Aba, sık sık hastaneye gitmek ve rapor almak zorunda kalmıştır. 2011 yılında motor nöron hastalığı teşhisi konur. Osmaniye, Adana ve İzmir’deki hastanelerde tedavi olabilmek amacıyla yatmak zorunda kalır. Hastalığı gün geçtikçe etkisini artırır. El ve ayakları tutmaz olur, yatağa bağımlı hâle gelir.

Veli Aba, 2003 yılından itibaren Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı olarak görev yaptığı kurumundan 16.02.2013 tarihinde emekli olmuştur. 25.01.2015 tarihinde, 58 yaşındayken, ikamet ettiği Osmaniye’de vefat etmiş, baba ocağı olan Toprakkale ilçesinde defnedilmiştir.

Vefatından sonra Osmaniye’deki çeşitli vakıf ve derneklerde kendisi için anma programları düzenlenmiştir.

IX. Kişisel özellikleri

Veli Aba, Bu Benim Hikâyem adlı eserinin ilk paragrafında kendisini şöyle anlatır: “Bu dünya için eğilip bükülmenin bir anlamı yok, fitratıma uygun dik durur, düz yaşarım. Dünyevi bir beklenti için el etek öpmek, benim karakterimde yoktur. Kimseden makam mevki ve maddi bir talebim olmadı, geldiğim yere hiç kimsenin himmetiyle gelmedim. Onun için kimseye vefa borcum da

yoktur. Burasının bir imtihan yurdu olduğu bilinciyle yürüyorum. Asıl amaç ahireti kazanmaktır. Kime ne verilmişse ona göre hesabı olacaktır. Ben bütün hayatımı onun rızasına odakladım, gerisi boştur.”

Veli Aba; mizahı, fıkra anlatmayı, çevresindeki kişilerle şakalaşmayı seven güler yüzlü bir kişidir. Yörükler ve Saçıkara Aşireti (Aba, 2012a: 66) adlı eserinde Yörük fıkralarına yer verir. Bunlardan “Arafat Deyollar Bi Depe” adlı fıkra da Yörüklerin hacca gitmesi; “Gara Lök Öldükten Sonra” adlı fıkra da Yörükün, imamın nasihatlerini dinlememesi konusu mizahi bir dille anlatılır.

Yardımsverdir. Araştırma yapanlara her zaman yardımcı olmuştur. Lise yıllarında elinden tutup üniversite okumasına katkıda bulunduğu çok sayıda genç vardır. Yaşları ilerleyen babasının, kayınbabasının bakımına yardımcı olur. Emekli olduktan sonra maaş almadan imamlık yapma, çocuk yetiştirme, insanlara faydalı olma gibi hayalleri vardır.

Misafirperverdir. Arkadaşlarını evinde ağırlamayı sever. Onlara yöresel ürünlerden çeşitli hediyeler vermekten mutlu olur.

Maddiyata çok önem vermeyen, konforlu bir yaşam arzusu taşımayan birisidir. Tek maaşla ailesini geçindirebilmiştir. Bu durumunu; araştırma yapmasına, kendisini geliştirmesine engel olarak görmemiştir.

Duygusaldır. Özellikle şehit haberleri onu fazlasıyla üzer, etkiler. Terörü sonlandırmaları için yetkililere seslenir. Bu durumu şöyle anlatır: “Gözyaşları içinde haber izlerken küçük çocuğum soruyor; *Baba, neden ağlıyorsun? Bir yerin mi ağlıyor? Evet, şuram!* diye yüreğimin olduğu yeri gösteriyorum. *Baba n’olur doktora git,* diye yalvarıyor. Gözyaşımın nedenini çocuğuma anlatamıyorum beyler! İnsaf edin, el insaf!”

İyi derecede Osmanlı Türkçesi, orta derecede Arapça bilmektedir. Arap harfleriyle yazılmış eserleri transkribe edebilmektedir.

Spor yapmayı sever. Sabahleyin ya da akşamüzeri arkadaşlarıyla yürüyüş yapar. Okuma tutkusudur. Her görüşten yazarların eserlerini okur. Yaşantısıyla, çevresine örnek olmaya çalışır.

Hayata olumlu bakar, şikâyet etmeyi sevmez. Karamsar değildir. Çevresindekilere umut aşılamaya çalışır. Bu durumunu şu cümlelerle açıklar: “Çünkü bizde umutsuzluk yok, umudun bitimi, inancın bitimidir.” (Bu Benim Hikâyem, s. 32). “Bizde bir kural vardır; eğer yaptığını Allah için yaptıysan ve neticesinde çektiğini Onun rızası için çektiysen yalnız O bilsin ki ahirette sevabını alasın. Çileler yalnız yaşanır ve herkese faş edilmez, sevinçler paylaşılır insanlara umut aşılamak için.” (Bu Benim Hikâyem, s. 36).

Kibirlenen, kabalaşan, tahakküm kurmaya kalkışanlara aynı sertlikte cevap verir. Kıskanç, ikiyüzlü insanlardan uzak durmaya çalışır.

Teknolojiyi, sosyal medyayı kullanır. 11 Ağustos 2012 tarihinde başlayan Facebook üyeliği vardır.

Üniversitede aldığı eğitimle muhasebe işlerini de öğrenmiştir. Osmaniye’de bir yakınıyla büro açar ve yaklaşık beş yıl bu işi sürdürür. Kendine uygun bir iş olmadığını anlar ve işi bırakır (Bu Benim Hikâyem, s. 39).

Veli Aba yönetim kademesinde olan kişilerin sorumluluklarını hatırlatır. Bir eserinde şu cümlelere yer verir: “Yöneticiler sıcak odalarından çıkıp halkın içinde olmalıdır. Brifinglerin ötesinde, halkın sorunları yerinde tespit edilmeli ve çözüm halkla birlikte düşünülmelidir. Mazeret üreten değil, iş üreten olmalıdır. Yöneticiler temsil ettiği makamın sorumluluğunu bilmeli ve yetkilerini kullanmakta asla tereddüt etmemelidir. Halkın refah seviyesini yükseltecek, değer yargılarıyla uyumlu projeler üretip uygulamalıdır.” (Aba, 2011a: 93).

Veli Aba, tüm insanlara eşit davranılması gerektiğini savunur. Gelenekselleşmiş değer yargılarını sorgular. Ona göre; “İnsanların hayırlısı insanlara en çok hizmet edendir, anlayışı ilke edinilmelidir. Ağlamayan çocuğa meme verilmez, mantığının yanlışlığı görülmeli; her insana, insan olduğu için eşit hak ve imkânlar sunmanın bir insanlık borcu olduğu bilinciyle hareket edilmelidir.” (Aba, 2011a: 93).

Veli Aba, birçok dernekte kurucu üye ya da başkan olarak görev yapmıştır. Dernek faaliyetleri ile çok sayıda insanla tanışma, dostluk kurma fırsatı bulabilmiştir. Bunun yanında farklı görüş ve anlayışı temsil eden derneklerin konferans vermesi için yaptığı davetleri seve seve kabul eder.

Ülkenin, İslam dünyasının sorunlarını kendi sorunu olarak görür. Bu konular üzerinde kafa yorar, yazı ve konuşmalarında fikirlerini paylaşır. Özellikle din kardeşliği anlayışını savunur. Ayet ve hadislerden yola çıkarak çeşitli sorunlara çözüm üretmeye çalışır.

Resimle de ilgilenen Veli Aba’nın bir diğer yönü de şairliğidir. İlkokul son sınıfta okurken vekil öğretmen olarak derslerine giren Ahmet Keçebaş aracılığıyla şiiri tanır ve sever. Bu durumu şöyle anlatır: “Abdurrahim Karakoç abinin, Hasan’a Mektupları’ndan hemen hemen her gün bir bölüm okur ve bana okuturdu. O yıllarda, on kıtalık bir şiiri beş altı okumada ezberler ve toplumun karşısında rahatlıkla okurdum.” (Bu Benim Hikâyem, s. 6).

Halk şiirine yönelmesinde babasının³ da etkisi olmuştur. Bu konuyla ilgili şu bilgileri verir: “Babam âşıktı, keman çalıp kendi türkülerini söylerdi. Karacaoğlu’dan, Dadaloğlu’ndan, Âşık Kerem’den usta malı türküler de söylerdi, bazen de ilahiler okurdu. Şiire yönelmemizde bunların da etkisi büyük oldu.” (Bu Benim Hikâyem, s. 7). “Son Sitem” adlı şiirini (Aba, 2008a: 40) âşık tarzında yazmış, “Veli” ismini tapşırıştır. Bunun yanında serbest şiir tarzında yazdığı şiirleri de bulunmaktadır. Hz. Muhammet’e duyulan sevgi ve özlemi anlattığı “Altın Çağın Özlemi” şiirini (Aba, 2008a: 12) beyitler hâlinde, her beyit kendi arasında uyaklı olacak şekilde yazmıştır.

Şiirlerinde aşk, sevgi, kardeşlik, insanlık; tarihî, dinî ve siyasi konular işlediği görülmektedir. Dinî konulu şiirlerinde İslam tarihine telmih yapmaktadır. Kur’an ayetlerinden iktibaslarla başvurmaktadır.

Veli Aba, şiir okumayı seven birisidir. İş yerinde, çeşitli programlarda kendi şiirlerini okumaktadır. Aba, 19 Nisan 2008 tarihinde, Osmaniye Cebelibereket Kültür Merkezinde Kutlu Doğum Haftası ve Güneysu 7. Şiir Şöleni’nin tertip komitesinde yer almış ve düzenlenen programda “İçime Kar Yağıyor” adlı şiirini okumuştur. Balıkesir’deyken düzenlenen Hıdırellez Şenliklerinde “Gülizar” adlı şiirini okumuştur.

2. Veli Aba’nın Eserleri

I. Kitapları

Yazgan, B. ve Aba, V. (Haz.). (1998). *Mutluluk yolunda evlilik ve aile*. Osmaniye Belediyesi Kültür Yayınları, 91 s.

Yeni evlenen çiftlere rehber olarak hazırlanan kitap, Avukat Mehmet Gürbüz’ün Osmaniye Belediye Başkanlığı döneminde yayımlanmıştır. Kitapta çeşitli yazarlara ait evlilik ve aile konusuyla ilgili şiirler, dinî ve tarihî bilgiler, tavsiyeler yer almaktadır. Kitapta, Veli Aba’nın “ilahiyatçı” kimliğiyle kaleme aldığı “İslam’da Aile İç Vazifelerimiz” başlıklı bir yazısı (s.30-34) bulunmaktadır. Yazıda, Kuran-ı Kerim, hadisler, din büyüklerinin sözleri gibi dinî referanslara atıfta bulunulmuştur.

Aba, V. (Haz.). (2006). *Osmaniye şair ve âşıkları antolojisi*. Osmaniye Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi 1.

³ Babası Hüseyin Aba (1915-1995)’nın kısa biyografisi ve şiirlerinden üç örnek için bkz. (Aba, 2006: 136).

Kitapta, âşık ya da şair olan 142 isme yer verilmiştir. Her bir âşık ya da şairin kısa bir biyografisi, şiirlerinden örnekler ve çeşitli fotoğraflar bulunmaktadır. Kitapta ayrıca, Veli Aba'nın kısa bir biyografisi ve 9 adet şiiri yer almaktadır (Aba, 2006: 283-286).

Karataş, O., Aba, V. ve Kara, Ö. T. (2007). *Kurtuluş tiyatroları*. T.C. Osmaniye Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi 5.

Eser; Ön Söz, İstiklal Savaşı'nın Kadın Kahramanı Rahime Hatun, Zafere Giderken, Yemen Türkümüz, Şiirlerimiz, Resimlerimiz bölümlerinden oluşmaktadır. Kitapta üç tiyatro eserine yer verilmiştir. Bunlardan, Zafere Giderken (Toprakkale Çete Savaşları), Veli Aba ve Ömer Tuğrul Kara tarafından kaleme alınmıştır (s. 47-69). Kitabın, Şiirlerimiz bölümünde Veli Aba'nın Zafer Düğünü (s. 101, 102) adlı şiiri yer almaktadır. Aynı şiire, Zafere Giderken adlı tiyatro eserinin kurgusu içinde de yer verilmiştir (s. 54, 55).

Aba, V., Metin, S. ve Kara, Ö. T. (2011). *Osmaniye mânileri*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık, 160 s.

Veli Aba kitabı, annesi Hatice Aba'ya ve ilkokul öğretmeni Tekay Tek'e ithaf etmiştir. Kitabın Giriş bölümü Veli Aba tarafından yazılmıştır. Kitapta mani türü hakkında bilgi verilmiş, maniler sınıflandırılmış, mani söyleme geleneğinden bahsedildikten sonra derlenen 570 mani, 18 başlık altında konularına göre tasnif edilerek verilmiştir.

Aba, V. (2011a). *Bir yol hikâyesi: Yeşildere*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık, 120 s.

Üç tarafı Düldül Dağı ile çevrili, dört obadan oluşan Yeşildere köyü; Kahramanmaraş'a 84, Düziçi'ne 26, Osmaniye'ye 52 km uzaklıktadır. Köy, Kahramanmaraş'a bağlıyken 02.12.2008 tarihinde Osmaniye il sınırlarına dâhil edilmiştir. Bu tarihten birkaç yıl öncesine kadar elektriğin olmadığı köye, ulaşımın daha kolay sağlanabilmesi için Osmaniye Valiliği tarafından yol yapım çalışması başlatılmıştır. Veli Aba 2008 yılı sonlarında Osmaniye İl Kültür Turizm Müdürlüğünde mesai arkadaşı müdür yardımcısı Garip Yıl ile birlikte köye gitmiş ve bir hafta köyde kalarak incelemelerde bulunmuştur. Garip Yıl, kültürel unsurların fotoğraflanmasını yaparak çalışmaya katkı sağlamıştır.

Eserde; Yeşildere'nin tarihî, coğrafi özelliği, bitki örtüsü, nüfus yapısı, eğitim-öğretim faaliyetleri, sağlık hizmetleri, ekonomik yapısı ele alınmıştır. Ayrıca köyden halk hikâyesi, fıkra, deyim, atasözü, mani, türkü, ağıt gibi halk edebiyatı ürünleri derlenmiştir. Köyün yemek kültürü, halk hekimliği uygulamaları hakkında bilgiler verilmiştir. Eserin hazırlanmasında daha çok sözlü kaynaklara başvurulmuş, yazılı kaynaklardan da yer yer alıntılar yapılmıştır. Eserin sonunda (s.105-120) 37 adet fotoğrafa yer verilmiştir.

Aba, V. (2012a). *Yörükler ve Saçıkaraklı aşireti*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık, 111 s.

Osmaniye'nin Toprakkale ilçesine yerleşen Saçıkaraklı Yörüklerinden olan Aba, dergi ve gazetelerde Yörüklerle ilgili yazılar yayımlamıştır. Bu kitabı uzun yıllar hazırlamakta olduğu çalışmasının bir bölümü, özeti olarak görülebilir. Kitabın giriş bölümünde tarihsel çerçevede Yörükler ve Saçıkaraklılar üzerinde durulmuştur. Diğer bölümlerde Saçıkaraklı aşiretinin halk kültürü ve halk edebiyatı ürünlerine yer verilmiştir. Arşiv belgelerinden faydalanılması esere daha bilimsel bir nitelik kazandırmıştır (Doğaner, 2013: 88, 89).

Eserin giriş bölümünde, bu çalışmasına 1997 yılında başladığını, Kıbrıs'ın otuz beş köyünde alan araştırması yaptığını belirtmiştir. Kıbrıs'taki alan araştırmasını, Balıkesir'de görevliyken 2000 yılının Mayıs ayında Akademisyen Yücel Yiğit'le birlikte gerçekleştirmiştir.

II. Şiir kitapları ve yayımlanmış şiirleri

Veli Aba, şiirlerini Balıkesir'deyken yazmıştır. Bu konuda şunları söyler: "Ha bir de o günlerde yazdığım şiirlerimi Sevmeye Dair ve İçime Kar Yağıyor isimli kitaplarımda toplayıp yayımladım.

Onları sürgünün meyvesi olarak görüyor ve onlarla mutlu oluyorum.” (Bu Benim Hikâyem, s. 35).

Aba, V. (2005). *Sevmeye dair*. Osmaniye İlim Sanat Kültür Derneği Yayınları, 52 s.

Kitapta, Aba'ya ait 33 adet şiire yer verilmiştir. Kitabın arka kapağında Tayyib Atmaca'nın “Aşk bir nimettir” başlıklı yazısı vardır.

Aba, V. (2008a). *İçime kar yağıyor*. Adana: İrfan Ajans, 86 s.

Bu eserde Aba'nın 72 şiiri bulunmaktadır. Sevmeye Dair adlı kitabındaki şiirlerin tamamına bu kitabında da yer vermiştir. Kitapta yer alan bazı şiirlerinin sadece iki dizeden oluştuğu görülmektedir.

Veli Aba'nın şiirleri çeşitli antoloji ve dergilerde de yer almıştır. Şubat 1985'te ilk sayısı yayımlanan kendisinin de kurucuları arasında olduğu Güneysu dergisi⁴ bu açıdan ayrı bir yere sahiptir. Onun çeşitli yerlerde yayımlanan şiirlerinden bazıları şunlardır:

Osmaniye Yediocak Şiirleri Antolojisi'nde (Gürel, 1998: 26) yer alan “Yediocak” adlı şiiri, 11'li hece ölçüsüyle, koşma biçiminde yazılmıştır. Halk şiiri geleneğinde yazılsa da mahlas kullanılmamıştır.

Osmaniye Yediocak Şiirleri Antolojisi'nde (Gürel, 1998: 64) yer alan “Osmaniye'm” adlı şiiri, hece ölçüsüyle (6+5=11'li), koşma biçiminde yazılmıştır. Aba, şiirinin son dördünlüğünün üçüncü dizesinde (Veli Aba, sana aşk ile bakar) adına ve soyadına yer vermiştir.

“Gitti” adlı şiiri 1985 yılında Güneysu dergisinde (Y.1, S.3, s.18) yayımlanmıştır.

“Araf” adlı şiiri, 1985 yılında Güneysu dergisinde (Y.1, S.6-7, s.2) yayımlanmıştır.

“Bahara Özlem” adlı şiiri, 1985 yılında Güneysu dergisinde (Y.1, S.11, s.23) yayımlanmıştır.

“Gülizar” adlı şiiri, 1998 yılında Güneysu dergisinde (C.1, S.7, s.6) yayımlanmıştır.

“Bilirim” adlı şiiri, 2011 yılında Şelale dergisinde (Y.5, S.20, s. 22) yayımlanmıştır.

2015 yılında Şelale dergisinde (Y.9, S.30, s. 20) yayımlanan “Veli Aba Hayata Veda Etti” başlıklı yazıda Veli Aba'nın vefat haberine, eserlerini tanıtan bilgilere ve dört şiirine yer verilmiştir.

III. Kitap bölümü

Aba, V. vd. (2011). *Evliya Çelebi'nin izinde Erzurum, Denizli, Bolu, Osmaniye, Halep, Gümilcine, Hirvatistan*. Ankara: Bengü Yayınları.

Kültür Bakanlığının 2011 yılında Evliya Çelebi'nin doğumunun 400. yıl dönümü olması nedeniyle “Evliya Çelebi'nin İzinde” adıyla yürüttüğü proje doğrultusunda günümüz yazarları Evliyâ Çelebi'nin gezdiği coğrafyayı kendi üsluplarıyla yeniden kaleme almışlardır. Bu kapsamda “Evliya Çelebi'nin İzinde Osmaniye” maddesi (s. 55-58) Veli Aba tarafından yazılmıştır. Bu yazının kurgusunda, Evliya Çelebi günümüz Osmaniye'sinden geçer. Veli Aba birkaç arkadaşıyla bu geziye rehberlik eder. Aradan geçen zaman içerisinde bölgenin değişen özelliklerini Evliya Çelebi'ye anlatırlar.

IV. Makale ve bildirileri

Aba, V. (2008c). Osmaniye'de bazı aşiret ve obalar. *Okuntu*, 2-3, 40-43.

Türkmen, Yörük gibi kavramlar açıklandıktan sonra Tecirli, Ulaşlı, Bozdoğan, Kumarlı, Cerit ve Saçıkarağlar hakkında bilgiler verilmiştir.

⁴ Bu dergi; Güneysu, Yeni Güneysu, Sade Güneysu isimleriyle çıkarılmıştır. Hâlen, Güneysu ismiyle yayın hayatını sürdürmektedir. Bu nedenle, derginin cilt ve sayı numaralarında karışıklıklar olabilmektedir.

Aba, V. (2008b). Akif'in doktoru Mahmut Kopaner. *Hece*, 133, 573-574.

Yazı, *Hece* dergisinin "Mehmet Âkif Özel Sayısı"nın "Anılarda Âkif" başlıklı 4. bölümünde yer almaktadır. Veli Aba, Osmaniyeli Doktor Mahmut Kopaner (1909-1996) hakkında bilgi verdikten sonra onun Akif'le ilgili anılarını aktarır. Mehmet Akif Ersoy, 1936 yılında Haydarpaşa hastanesinde tedavi görür. Hastanede tıp fakültesi öğrencisi olarak bulunan Mahmut Kopaner, Akif'le özel olarak ilgilendiğini anlatır.

Aba, V. (2011b). *Mehmet Akif Ersoy'un hastalığı ve ölümü*. Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu, 11-13 Mart 2011 Balıkesir, T.C. Balıkesir Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (s. 95-105).

Bildirisinde Aba; Akif'in Mısır'a gitme nedeni, Mısır'da siroz hastalığına yakalanması, ülkesine dönüp tedavi olma çabaları, ömrünün son günleri, vefatı, defin töreni üzerinde durmuştur. Bu bildirisi, *Güneysu* dergisinde de (Aba, 2013: 3-7) yayımlanmıştır.

V. Köşe yazıları

Aba, V. (2003, 18 Eylül). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Bıyık Oynatmak. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2003, 14 Ekim). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Kahveyi Sele Vermek. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2003, 21 Ekim). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Ger'de Bir Yörük. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2003, 31 Ekim). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Baklayı Ağzından Çıkarmak. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2003, 12 Kasım). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Püf Noktası. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2003, 14 Kasım). Sırası Geldikçe. Bir Deyimin Hikâyesi: Gözünü Açıvermek. *Akdeniz Gazetesi*.

Aba, V. (2012c). Portakal çiçeği. *Güneysu*, 102, 10-11.

İki bölümden oluşan bu yazının ilk bölümünde Osmaniye'de nisan ayında portakal çiçeklerinin açıp etrafa güzel kokular yayması üzerinde durulmaktadır. İkinci bölümde ise Osmaniye'nin de çarpık kentleşmeye kurban gitmesi, portakal bahçelerinin yerini beton binaların alması eleştirel bir dille anlatılmaktadır.

Bunların dışında Veli Aba, Dünya ve ülke gündemiyle ilgili çeşitli yazılar kaleme almıştır. Suriye sorunu, Anayasa değişikliği, ceza yasası, terör gibi ülkenin siyasi gündemiyle ilgili konulardaki düşüncelerini fıkra (köşe yazısı) olarak yazmıştır. "Bu Çağ Türklerin ve İslam'ın Çağı Olacaktı", "Acımızı Demlenmeye Bıraktık" ve "Büyük Olmanın Affediciliği de Nereye Kadar?", "Asıl Azmaz Bal Kokmaz" bu tür yazılarından.

VI. Anı

Aba, V. (1986). Çocukluğum. *Güneysu*, 13, 21.

Yazar, kendi çocukluk döneminden bahsettikten sonra bugünün çocuklarıyla karşılaştırmalar yapmıştır.

Aba, V. (2012b). Dağınık saçlı adam-vefatının (26.06.2003) 9. yılında Alâeddin Özdenören'e. *Güneysu*, 101, 12-14.

Balıkesir yıllarını anlattığı hatıra niteliğindeki bu yazısının giriş bölümünde Balıkesir'de bulunduğu yıllarda bir parka gittiğinden, parktaki banklardan birine uzanıp çocukluk yıllarını hayal ettiğinden bahseder. Muhtemelen lise yıllarında Kahramanmaraş'ta tanıştığı Alâeddin Özdenören'le 23 yıl aradan sonra Balıkesir'de tekrar görüşür. Aile dostu olur, onun çeşitli

problemleriyle ilgilenir. 14.03.2003 tarihinde Osmaniye'ye tayini çıkıncaya kadar irtibatları devam eder. Osmaniye'ye döndükten üç ay sonra Alâeddin Özdenören vefat eder.

Bunların dışında Veli Aba, hemşehrisi ve arkadaşı şair Bestami Yazgan'la ilgili düşüncelerini "Bir Babanın Kabul Olmuş Duası" (Aba, 2003: 20) başlıklı yazısında okuyucuyla paylaşmıştır. Bu yazıya, "Sanat ve Edebiyat Hayatının 35. Yılında Bestami Yazgan" adlı eserde de (Akkanat, 2017: 65) yer verilmiştir.

VII. Yayınlanmamış eserleri

Veli Aba, yayımladığı çeşitli eserlerinde baskıya hazır olan ya da hazırlamakta olduğu çalışmalarının isimlerine yer vermiştir. Bu eserler şunlardır:

1926 Yılı Balıkesir Salnamesi (Balıkesir İktisadi Salnamesi): Kitabın tasarlanan kapak fotoğrafına, kendisi tarafından hazırlanan ve 2006 yılında yayımlanan "Osmaniye Şair ve Âşıkları Antolojisi"nde (Aba, 2006: 285) yer verilmiştir. Balıkesir'de görev yaptığı dönemde bu eser üzerinde çalışır. Başka bir yayının yapılması üzerine baskıya hazır hâle getirdiği çalışmasını yayımlamaktan vazgeçer.

Irak'taki Türkler Bayat Aşireti: Balıkesir'de görev yaptığı dönemde, Akademisyen Yücel Yiğit'le birlikte eseri hazırlar.

Barnaba İncili'nin Kritiği (Osmanlı Türkçesinden Transkript): Balıkesir'de görev yaptığı dönemde üzerinde çalıştığı eserlerdendir.

Yörüklerde Ağıt: 2005 yılında yayımlanan "Sevmeye Dair" adlı şiir kitabında bu çalışmasının adı verilmiştir.

Karamüftü'nün Hatıraları: Kara Müftü, Millî Mücadele yıllarında yaşamış Kadırlı'nın meşhur müftüsüdür.

İşgal Çantası: Cebelibereket Müftüsünün Milli Mücadele Hatıraları: Kürevî lakaplı Ahmet Akbaş (1874-1948)'ın 137 sayfadan oluşan hatıraları, günümüz harflerine aktararak Veli Aba tarafından 20.07.2010 tarihinde yayına hazır hâle getirilmiştir.

Veli Aba bu kitap için yazdığı ön sözde, eserin Gürsel Arkuç tarafından değerlendirilmek üzere kendisine verildiğini, dağınık bir hâlde olan hatıratın titiz bir çalışmadan sonra konu bütünlüğünün sağlanarak sayfalarının ardışık olarak dizilip bir daha karışmaması için de her birine bir numara eklendiğini ifade etmiştir. Hatıraların okunmasına, Osmanlıca bilgisi daha ileri düzeyde olan ve o yıllarda Hasanbeyli müftüsü olarak görev yapan merhum Ömer Coşkun katkıda bulunmuştur.

Bu eser, Kürevî müftünün ailesinden gelen Gürsel Arkuç tarafından (Akbaş, 2012) yayımlanmıştır.

Bu Benim Hikâyem (1957-2010): Yaklaşık 50 sayfadan oluşan otobiyografisini yazmış, sağlığı elvermediğinden yayımlayamamıştır.

Cebel-i Bereket'te Konar-Göçer Bir Türkmen Aşireti Tacirlü: Bu eserin yayına hazır olduğunu yazmış fakat eser yayımlanmamıştır.

Hikâyeli Türküler (Dadaloğlu, Deli Boran, Elbeylioğlu, Gündeşlioğlu, Öksüz Ali), Derlemeler, 2004: Bu çalışmasının adı, kendisi tarafından 2006 yılında hazırlanıp yayımlanan "Osmaniye Şair ve Âşıkları Antolojisi" adlı eserin kaynakçasında 59. sırada yer almaktadır. Eserin yayımlanıp yayımlanmadığı konusunda bilgi verilmemiştir.

Gökalp, Hamdi (1932). İşgalde Cebeli Bereket. Gaziantep Halk Matbaası: Osman Karataş, Kurtuluş Tiyatroları adlı kitapta yer alan "İstiklâl Savaşı'nın Kadın Kahramanı Rahime Hatun" adlı tiyatro

metnini hazırlarken Veli Aba tarafından sadeleştirilip yayıma hazırlanan Gökalp'ın eserinden faydalandığını (Karataş, Aba ve Kara, 2007: 46) yazmıştır.

VIII. Katkıda bulunduğu eserler

Veli Aba, özellikle Osmaniye ve çevresiyle ilgili yapılan araştırmalara kaynak ve kılavuz kişi olarak katkıda bulunmuştur. Söz konusu eserlerin ön söz bölümlerinde teşekkür edilen kişiler arasında ya da kaynak kişi listesinde onun adına rastlamak mümkündür. Bunun yanında çok sayıda eserde ortak yazar, editör ve yayın kurulu üyesi olarak yer almıştır. Bunlara örnek olarak aşağıdaki iki eser gösterilebilir.

T.C. Osmaniye Valiliği, tarafından 2008 yılında yayımlanan “Osmaniye Kaleler Şehri” adlı kitabın yayın kurulunda yer almıştır.

Veli Aba; İzzettin Kanat'ın 2008 yılında yayımladığı “Köy Postası” adlı eserine ön söz yazmıştır. Aba, bu yazısının ilk paragrafında şiir anlayışı hakkında şu bilgileri verir: “Şiir hayattır, geçmişten geleceğe bir film şeridi gibi. Hayata farklı bir pencereden bakmak...Başkalarının göremediğini görmek, hissetmektir. Yaşamın şairin dizelerinde türküleşmesidir. Şairin kendi penceresinden baktığı hayatı, sese dönüştürmesidir. Arzuların, hayallerin, umutların bir köy meydanında harmanlanmasına şiir dersek, şair de düveni sürendir.” (Kanat, 2008: 5).

Veli Aba, İzzettin Kanat'ın şiirlerinin kitap olarak yayımlanmasında yardımcı olur. Kanat, bu süreci şöyle anlatmaktadır: “Veli Aba ile güzel bir muhabbetimiz vardı. Benim şiirle uğraştığımı biliyordu. Adana'da tanıdığım var, şiirlerini bastıralım dedi. Şiirlerimi yazdığım kâğıtları verdim. Tanıdığım bir kişi dizgi işlerini yaptı. Basılan kitapları ben kendi evinden gidip aldım. Kitabın basım masrafını ben karşıladım.”⁵

SONUÇ

Biyografi türündeki eserler, halk kültürüyle ilgili zengin veriler sağlamaktadır. Veli Aba'nın biyografisinden hareketle yaşadığı dönemin sosyal, kültürel ve siyasi durumuyla ilgili bilgiler bulmak mümkündür. Şehirlerin, kurumların tarihi açısından bu bilgiler ayrıca önem taşımaktadır.

Veli Aba dinine, kültürüne yabancı olmayan bilinçli bir kişidir. Düşünce yapısı, hayata bakışı, insanlarla ilişkileri üzerinde dinin belirleyici bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bunun yanında gelenekten de uzak kalmamış, fazlasıyla etkilenmiştir. Yetiştigi ortam, aldığı eğitim, üstlendiği görevler de bu doğrultuda olmuştur.

Veli Aba, yaptığı çalışmalarla ve taşıdığı kişisel özelliklerle gençlere örnek olabilen, onları etkileyebilen birisi olmuştur. Sahip olduğu özellikleri toplumla şekillenmiş, topluma dönük gelişmiştir. Hayatını öğrenmekle geçirmiş, öğrendiklerini çevresindeki insanlarla paylaşmıştır. Hazır kalıpları kabul etmeyen, okuyan, araştıran, sorgulayan bir fikir ve eylem insanı olma özelliği taşımaktadır.

Aba; mevki, makam, maddi varlık, sosyal çevre gibi özelliklerine bakmadan insanları seven, onlara değer veren birisidir. Belli bir fikri, dünya görüşü olsa da kültür ve sanat etrafında farklı görüşten insanları bir araya getirebilmeyi başarabilmiştir. Siyaset üstü bir bakışla dostluk, muhabbet, arkadaşlık kurabilmiştir.

Araştırma, inceleme, şiir alanlarında kitap, kitap bölümü, bildiri, anı, köşe yazısı gibi türlerde çok sayıda esere imza atmıştır. Eserlerinde halk kültürüne ayrı bir önem verdiği görülmektedir. Halk kültürüyle ilgili çeşitli yörelerde derlemeler yapmış ve bunları yayımlamıştır. Yörük kültüründen gelmesi ve halk kültürünü benimsemesi bu ilgisinin nedenleri arasında gösterilebilir.

⁵ İzzettin Kanat ile 08.09.2019 tarihinde Osmaniye'de yapılan görüşme.

Bazı eserlerinin tamamı ya da bazı bölümleri belli aralıklarla birkaç kez yayımlanmıştır. Bazı çalışmalarını, başkası tarafından yayımlandığını görünce baskıya vermekten vazgeçmiştir. Bir kısım eserleriyle ilgili çalışmalarını ise sağlığı elvermediğinden tamamlayamamıştır.

Sonuç olarak Veli Aba, bulunduğu yerlerin kültür dünyasından beslenmekle kalmamış, yazdığı eserlerle, gerçekleştirdiği kültürel programlarla ve diğer araştırmacılara yardımcı olarak bu dünyayı zenginleştirmiştir. Eserleri, özellikle Osmaniye ile ilgili yapılacak çeşitli konulardaki çalışmalara kaynaklık edecektir.

KAYNAKÇA

- Aba, V. *Bu benim hikâyem (1957-2010)*. (Yayımlanmamış Eser).
- Aba, V. (1986). Çocukluğum. *Güneysu*, 13, 21.
- Aba, V. (2003). Bir babanın kabul olmuş duası. *Güneysu*, 106, 20.
- Aba, V. (2005). *Sevmeye dair*. Osmaniye İlim Sanat Kültür Derneği Yayınları.
- Aba, V. (Haz.). (2006). *Osmaniye şair ve âşıkları antolojisi*. Osmaniye Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi 1.
- Aba, V. (2008a). *İçime kar yağıyor*. Adana: İrfan Ajans.
- Aba, V. (2008b). Akif'in doktoru Mahmut Kopaner. *Hece*, 133, 573-574.
- Aba, V. (2008c). Osmaniye'de bazı aşiret ve obalar. *Okuntu*, 2-3, 40-43.
- Aba, V. (2011a). *Bir yol hikâyesi: Yeşildere*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık.
- Aba, V. (2011b). *Mehmet Akif Ersoy'un hastalığı ve ölümü*. (95-105), Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu, 11-13 Mart 2011 Balıkesir, T.C. Balıkesir Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Aba, V. vd. (2011). *Evliya Çelebi'nin izinde Erzurum, Denizli, Bolu, Osmaniye, Halep, Gümilcine, Hırvatistan*. Ankara: Bengü Yayınları.
- Aba, V., Metin, S. ve Kara, Ö. T. (2011). *Osmaniye mânileri*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık.
- Aba, V. (2012a). *Yörükler ve Saçıkaraklı aşireti*. Adana: Sezen Ofset Matbaacılık.
- Aba, V. (2012b). Dağınık saçlı adam-vefatının (26.06.2003) 9. yılında Alâeddin Özdenören'e. *Güneysu*, 101, 12-14.
- Aba, V. (2012c). Portakal çiçeği. *Güneysu*, 102, 10-11.
- Aba, V. (2013). Mehmet Akif'in hastalığı ve ölümü. *Güneysu*, 104, 3-7.
- Akbaş, A. (2012). *İşgal çantası. Cebelibereket müftüsünün anıları*. Ankara: Neyir Matbaacılık.
- Akkanat, C. (Ed.). (2017). *Sanat ve edebiyat hayatının 35. yılında Bestami Yazgan*. Ankara: Sebülürreşad Yayınevi.
- Doğaner, A. (2013). *Çukurova bölgesi konargöçerlerinde halk kültürü ve halk edebiyatı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gürel, R. (1998). *Osmaniye Yediocak şiirleri antolojisi*. Osmaniye Belediyesi Kültür Yayınları.
- Kanat, İ. (2008). *Köy postası*. Adana: İrfan Ajans.
- Karataş, O., Aba, V. ve Kara, Ö. T. (2007). *Kurtuluş tiyatroları*. T.C. Osmaniye Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi 5.
- Yazgan, B. ve Aba, V. (Haz.). (1998). *Mutluluk yolunda evlilik ve aile*. Osmaniye Belediyesi Kültür Yayınları.